

Erikoissairaanhoidosta kotiutumisen ohjeistuksen kehittämistarpeet ja kotiuttaminen Kaskisiin

Tämä yhteyden ottomme koskee erikoissairaanhoidosta kotiutumisen ohjeistusta ja sen nykyisiä haasteita. Tavoitteemme on tuoda esiin keskeiset kehittämiskohteet, jotka vaikuttavat potilasturvallisuuteen, hoidon jatkuvuuteen ja erityisesti ikääntyneiden potilaiden selviytymiseen kotiooloissa. Toivomme, että näitä asioita jatkossa kehitetään ja tämä otetaan rakentavana kehittämispalautteena. Kiinnitämme huomiota kuntalaisilta tulleeseen palautteeseen vanhus- ja vammaisneuvostolle.

1. Kielivalinnan puutteet

Nykyiset kotiutusohjeet eivät kaikissa tilanteissa ole potilaan omalla äidinkielellä (suomi tai ruotsi). Tämä on vastoin hyvän potilasohjauksen periaatteita ja heikentää potilaan mahdollisuuksia ymmärtää saamiaan ohjeita. Hoitajan äidinkieli tulee olla sellainen, että kykenee kääntämään lääkärin ohjeet ja viemään ne potilaalle selkeästi.

Erityisesti iäkkäät potilaat tarvitsevat ohjeet selkokielellä ja omalla äidinkielellään, jotta he voivat toimia turvallisesti kotiutumisen jälkeen. Kielivalinnan puutteet lisäävät riskiä väärinymmärryksille, lääkitysvirheille ja turhille päivystyskäynneille. Pyydämme huomioimaan myös sen, että esimerkiksi Närpiön laboratoriossa olevan ilmoittautumisen olevan nyt sellainen, että kaikki eivät osaa vaihtaa kieltä suomeksi.

2. Ikäihmisten ymmärryksen ja kotona selviytymisen haasteet

Ikääntyneet potilaat ovat erityisen haavoittuvassa asemassa kotiutuessaan. Heillä voi olla:

- heikentynyt muisti tai keskittymiskyky
- aistitoimintojen heikentymistä
- vaikeuksia ymmärtää monimutkaista kieltä tai ammattikieltä
- rajalliset digitaidot

Epäselvät ohjeet ja puutteellinen ohjaus voivat johtaa tilanteisiin, joissa potilas ei kykene toimimaan ohjeiden mukaisesti tai ymmärrä, mistä apua on saatavilla. Tämä heikentää kotona selviytymistä ja lisää palvelujärjestelmän kuormitusta.

3. Kotiutusprosessin epäselvyys

Kotiutusprosessi ei ole tällä hetkellä potilaan näkökulmasta riittävän selkeä. Ongelmia ilmenee erityisesti seuraavissa kohdissa:

- vastuutahot eivät aina ole potilaalle yksiselitteisiä
- potilas ei tiedä, kuka häneen on yhteydessä kotiutumisen jälkeen
- palveluiden tilaaminen jää potilaan omalle vastuulle ilman riittävää ohjausta
- ohjeet ovat hajanaisia tai puutteellisia

Prosessin epäselvyys aiheuttaa epävarmuutta ja voi vaarantaa potilasturvallisuuden.

Potilaan ei tule joutua itse ilmoittautumaan seuraavaan käyntiin esimerkiksi labraan tai etsiä kotisairaalan vastaanottoa. Nämä tulee olla selkeästi ohjeistettu ja tieto koska seuraava aika on ja minne.

Mikäli potilas tarvitsee hoitotarvikkeita, niitä tulee saada riittävästi mukaan, koska tilaaminen on haaste ja siihen, että asiat alkavat sujua rutiinilla voi mennä pitkään.

4. Hoidon jatkuvuuden varmistaminen

Hoidon jatkuvuus on keskeinen osa turvallista kotiutumista. Tällä hetkellä siinä on havaittavissa puutteita:

- jatkohoidon vastuut eivät aina välity perusterveydenhuoltoon
- potilas ei tiedä, milloin kontrollit ovat ja kuka ne varaa
- lääkitysmuutokset eivät aina avaudu potilaalle selkeästi
- tiedonkulku eri toimijoiden välillä ei ole yhdenmukaista

Hoidon jatkuvuuden varmistaminen edellyttää selkeitä toimintamalleja ja vastuunjakoa.

5. Apuvälineet

Huomioitavana asiana on, että sairaalasta kotiuduttaessa kotona tulee olla jo valmiina välttämättömät tarvittavat apuvälineet ja tukitoimet. Näitä voivat olla esimerkiksi erilaiset tuet, wc-istuimen korotus tai muut arjessa selviytymistä helpottavat ratkaisut. Apuvälineiden oikea-aikainen järjestäminen ennen kotiutumista tukee turvallista kotona selviytymistä ja vähentää riskiä uusille hoitoon hakeutumisille. Kotikuntoutuksen merkitys ja saaminen alkuun nopeasti on tärkeää.

6. Kehittämisehdotukset

Esitämme seuraavat konkreettiset kehittämistoimet:

- Kotiutusohjeet tulee antaa aina potilaan **omalla äidinkielellä** (suomi/ruotsi).
- Ohjeiden tulee olla **selkokieliä**, visuaalisia ja rakenteeltaan selkeitä.
- Potilaalle tulee antaa **yksi yhtenäinen ohje**, joka sisältää:
  - mitä tapahtuu kotiutumisen jälkeen
  - mistä kotiin saatavat palvelut tilataan
  - mitä palvelut maksavat
  - mihin ottaa yhteyttä ongelmatilanteissa
- Omaiset tulee ottaa mukaan ohjaukseen aina, kun se on mahdollista.
- Potilaalle tulee nimetä **yhteyshenkilö**, johon hän voi olla yhteydessä kotiutumisen jälkeen.
- Jatkohoidon vastuut tulee kirjata selkeästi ja välittää oikeille tahoille ennen kotiutusta.

7. Yhteenveto

Kotiutusohjeiden selkeyttäminen, kielivalinnan varmistaminen ja hoidon jatkuvuuden vahvistaminen ovat välttämättömiä toimenpiteitä potilasturvallisuuden ja kotona selviytymisen parantamiseksi. Erityisesti ikäihmisten kohdalla selkokieliisyys ja selkeä prosessi ovat keskeisiä edellytyksiä onnistuneelle kotiutumiselle.

Rakentavin terveisin Kaskisten vanhus- ja vammaisneuvoston puolesta,

Tuulikki Leppäniemi, pj

Eila Runsala, vpj

Mari Hiltula, sihteeri

